

Telegraful Român.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Constituția

bisericii gr.-ort. române din Ungaria și Transilvania
de Ioan A. de Preda.
(Fine.)

Sub decursul absolutismului legislațiunea constituțională a fost suspendată. Marele arhieru și mai târziu mitropolitul Andrei însă n'a lăsat să treacă nici epoca aceasta de stagnare în constituție, fără ca să întreprindă în diferite rânduri pașii pentru ameliorarea și asigurarea stărei bisericii. Ba tocmai în decursul absolutismului cade evenimentul de cea mai mare însemnătate pentru biserica noastră: restaurarea vechei noastre mitropolii, prin ridicarea marelui arhiepiscop Andrei Baron de Șaguna la rangul de mitropolit al tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania și adnexarea episcopilor Aradului și Caransebeșului lângă arhidieceza Ardealului în scopul ca să formeze, toate trei împreună, de nou restaurata mitropolie română greco-orientală din Ungaria și Transilvania. După multe și dese intervenții pe la ministrii și monarh, precum și după învingerea și delăturarea multelor piedeci ce se puseră în cale, atât din partea romanoși a greco-catolicilor, cât și din a Sârbilor și a episcopului de pe atunci al Bucovinei Eugeniu Hacman, care însuși aspira să devie mitropolit, — în cele din urmă stăruințele Marelui Andrei fură încoronate de succes, apărând la 12/24 Decembrie 1864 rescriptul imperial, prin care se decreta restaurarea vechei noastre mitropolii și despărțirea noastră ierarhică de către Sârbi.

Dar încă înainte de aceasta și îndată după potolirea revoluțiunii, a-nume încă la anul 1850 Marele Arhiepiscop Andrei a întrunit — la 150 de ani după apunerea mitropoliei gr.

or. române — primul sinod diecezan, care a întreprins cei dintâi pași pentru restaurarea drepturilor bisericii noastre și pentru emanciparea ei din starea umilită de până atunci, precum și pentru ameliorarea instrucțiunii, mai ales în școlile populare. La anii 1860 și 1864 s'au ținut alte două sinoade arhidiecezane, care s'au ocupat cu aceleași obiecte, dintre care însă sinodul din anul 1864 a compus și introdus în dieceza de atunci a Transilvaniei un statut organic provizor, prin care se regulau afacerile bisericești în toate părțile ei constitutive, precum în parohie, așa și în protopresbiterate și în dieceză. Statutul acesta organic provizor a servit apoi ca bază la alcătuirea Statutului organic de azi, votat la anul 1868 — în primul congres național — pentru întreaga provincie mitropolitană.

După introducerea din nou a constituției, dieta ungară prin art. IX/1868 înarticulează în legile țării restabilirea Mitropoliei noastre și separarea bisericii noastre a Românilor gr. or. de către Sârbi. Și fiindcă biserica noastră avea să fie în viitor de sine stătătoare, i se recunoaște prin articolul acesta de lege dreptul de a-și regula și administra — pe lângă susținerea dreptului de supremă inspecțiune al Majestății Sale — independent prin organele sale afacerile bisericești, școlare și fundamentale, în congrese, pe cari le vor convoca mitropolii respective, după prealabila încunoștiințare a Majestății Sale, — din când în când. Prin articolul acesta de lege se extinde dreptul de a participa la legislațiune în casa magnaților — art. X/1792 — și asupra episcopatului român gr. or. din mitropolia noastră. Totdeodată se îndrumă ministeriul reg. ung. ca să convoace cât mai în grabă un congres național român, constător, afară de episcopi, din 30

deputați clericali și 60 mireni — dintre cari însă 10 să fie din granița militară, — care congres să elaboreze un statut în privința constituirii bisericii și acela să-l substearnă Majestății Sale spre aprobare.

În urma dispoziției articolului acestuia și a prea înaltei hotărâri din 14 August 1868, întrunindu-se congresul național în toamna anului 1868 a votat statutul organic și l-a subșternut Majestății Sale spre aprobare. Operatul acesta al congresului însă nu s'a întărit în textul său original, ci în el s'au introdus mai multe schimbări, în parte de mare importanță, — pe cari le vom face evidente în partea specială. Congresul dela anul 1870 a înaintat în scopul delăturării schimbărilor făcute, o remonstrațiune la înaltul tron — vezi aclusul lit. C. în protocolul congresului din acel an. — Remonstrațiunea aceasta însă n'a avut alt rezultat, decât că în urma ei și a celei înaintate direct din partea consistorului din Caransebeș s'au delăturat acele inovațiuni, pe care ministrul de războiu le introdusese în operatul congresului din confiniul militar, inovațiuni, ce autonomia bisericească o făceau de tot iluzorică. Celălalte gravamine ale congresului din 1870, îndreptate mai ales în contra dispoziției, că asesorii din senatele școlare și epitropești să nu fie aleși pe vieață, ci numai tot pe câte trei ani, — mai departe în contra înăuririi articolelor de lege XXXVIII/868 și XLIV/868 asupra școlilor noastre și asupra întrebunțării limbei — au rămas nebagate în seamă.

Dealțul statutul nostru organic, cu modificările amintite mai sus, — a primit încă sub datul de 28 Maiu 1869 aprobarea preînaltă și a devenit astfel lege a țării, avându-și temelia sa în dispozițiunile art. de lege IX/1868.

Astfel deci poziția bisericii noastre în stat apare deplin asigurată prin statutul organic și prin legea fundamentală pentru biserica noastră, articolul IX/1868, care garantează autonomia ei. Și deși legele statutului, ce de-atunci încoace s'au adus și se vor mai aduce, ating uneori afaceri ce după părerea noastră aparțin sferei de activitate a autonomiei noastre bisericești, totuși fundamentul constituției noastre, dreptul de proprie și independentă regulare și administrare a afacerilor noastre bisericești, școlare și fundamentale, prin organele noastre proprii — până acum în general a rămas neatins. Și neatins are să rămână, câtă vreme se vor mai respecta legile în patria noastră!

Adunare poporală în Alba-Iulia. Poporul din comitatul Albei inferioare este convocat la adunarea poporală a partidului național român din comitatul Albei inferioare, care se va ține în Alba-Iulia în 31 Maiu n. c. la orele 3 d. a. Ordinea de zi e următoarea: Constituția adunării. Situația politică. Legea electorală și poporul românesc. Dreptul limbii românești. Situația economică a poporului românesc. Organizarea partidului național român din comitatul Albei inferioare. Eventuale propuneri.

Din parlament.

În ședința de Joi a dietei s'a luat în dezbateri legea apropiatiunii, la care, după raportor și alți doi oratori, a vorbit deputatul naționalist român Dr. Ștefan C. Pop, în numele partidului din care face parte. A declarat, că nu are încredere în guvern și astfel nu-i votează proiectul de lege al apropiatiunii. Toate legile guvernului sunt îndreptate în contra intereselor naționalităților nemaghiare. Concesiunile nelosomnate, de ordin cultural, pe cari le-a făcut guvernul, nu stau în raport cu dările mari pe

FOIȘOARĂ.

Literatură pentru tinerime.

Cuore-Inimă de copil, de Edmondo de Amicis.

(Fine.)

Martie.

Eri merse Enrico la cursurile de seară, văzu cum aleargă lucrători deadreptul dela lucru pentru a învăța, văzu în locul zidărașului pe tatăl său. Franti în sara aceea sparse fereastră școlii, deaceia fu dat afară. Azi așteptă pe Stardi, pentru a-și scrie, din una alta se începu lupta. Franti rămase bătut bine. În urma acestui eveniment părinții începură a aștepta copiii la șire. După ameazi fu întimpinat de tatăl lui Precossi. În următoarea zi a luat parte la înmormântarea unui coleg din cl. I. Sosind împărțirea premiilor, directorul alese din fiecare ținut câte unul pentru a împărți; — la serbare au luat parte toate școlile. Fiind nerăbdător, din una alta se certă cu Coretti, apoi cu sora Silvia, care îi scrisese o carte arătându-i cât greșete în purtarea-i ciudată. El îi răspunde că nici mâinile nu merită a i le săruta. Istoria lunară iar are sfârșit trist. Un copil șurdalnic rămânând acasă numai cu bunica sa îi face neplăceri încontinuu; seara pe neașteptate intră nește hoți, cari îi chinură mult; când eșiră recunoscu bunica pe unul, cela se repezi cu cuțitul la bătrâna, co-

pilul apărându-o cade el jertfă murind străpuns. În următoarea zi merse să facă o vizită zidărașului bolnav. Având a descrie pe contele Cavour, tatăl lui îi enarează vieața pentru a-i mișca și sufletul lui.

Aprilie.

În sfârșit sosi și primăvara. Enrico se simțea foarte fericit. Merse cu tata lui Coretti la gară, pentru a vedea pe regele. Regele văzându-i medaliile îi întinse mâna cu căldură. În ziua următoare merse cu mamăsa a vizita azilul de copii. La gimnastică toți felicită pe Nelli, care se credea neputincios, însă isbuti a urca scăriile până sus. Eri făcuse excursiune cu tatăl la un fost profesor, cu care petrecură câteva clipe în fericire amintindu-și întâmplările din timpul acela. După excursiune se bolnăvi, în acest timp primi multe vizite dela colegii de școală. Fiind în clasa IV. tatăl îi amintește că mulți din colegii lui se vor face muncitori, dar nici când să nu-i desprețuiască, ci să-i iubească, să-i viziteze în ateliere.

Abia se însănătoșă și muri mama lui Garone, toți încercară a mângăia pe bunul coleg. Profesorul pentru a mângăia pe Garone, cetește viața lui Giuseppe Mazini. La amiază merse la primărie a asista la sârbarea unui copil, care scăpase dela moarte pe altul; toți îl felicită.

Maiu.

Azi fiind bolnav Enrico, a rămas acasă. Mama îi povesti cu multă întristare despre

copii rachitici, pe cari îi vizitase astăzi. Pe când își făcea lecția, apare sora Silvia, care îi povestește despre starea critică, în care se află părinții, merg împreună la mamă și abzie de darurile ce așteptau, oferindu-și serviciul lor în loc de servitori. Mama nici când nu i-a privit ca azi așa mângăiată. Având Enrico o temă liberă, tatăl îi enarează viața unor focari spre a scrie despre acbia. Istoria lunară de acum tractează despre un copil, care merse în America a cerceta pe mama lui. Prin multe situații grele a trecut până o ajuns la mama bolnavă, care văzându-l s'a însănătoșat de bucurie. Cunosând Enrico școala numai din lăuntru, tatăl arată cum i se va părea mai târziu, când va aștepta însuși copiii. Azi merse cu grădinarul la școala surdo-mutililor, unde avea e copilă, spre bucuria lor copila putea vorbi, merse apoi la preumblare și o arată și cunoscuților.

Iunie.

Tractează despre marele bărbat Garibaldi, descriindu-i viața, apoi descrie armata arătând însemnătatea ei, în continuare primește o lecție cum să-și salute iubita patrie. Enrico din nou e neascultător, mama îi dă iar o lecție sfătuindu-l a cere ertare. Urmează descrierea unei zile petrecute cu mai mulți colegi și părinții lor la țară. Împărțindu-se azi premiile lucrătorilor, Enrico luă și el parte la serbare. Pe când privea el lucrătorii, profesoara lui muri. La înmormântare au luat parte toate școlile îm-

preună cu profesorii. Fiind aproape examenul, Enrico face comparație între ce a știut toamna și acum, constată un progres destul de mulțămitor. Ultima istoria lunară e „Năufragiul”. Un copil călătorise pe un vapor, din nenorocire scufundându-se vaporul copilul îi oferi unei copile, cu care călătorise, locul său pe barcă, așa s'a jertfit pentru ea.

Iulie.

În acest capitol ne prezintă o iconă despre examene, la care a luat parte mult public și părinții elevilor, cari așteptau rezultatul cu nerăbdare în stradă. Terminându-se cele scripturistice se încep cele verbale. La încheiere profesorul cetește clasificările și împarte premiile celor mai buni, apoi își ia rămas bun dela elevi până la toamnă. Elevii deasemenea își iau adio unul dela altul. Lui Enrico îi aduce la cunoștință tatăl, că la toamnă vor merge în alt oraș din Turin și îi îndeamnă a-și lua adio dela toți cerându-le ertare pentru greșeli. Enrico le și povesti colegilor și cu lacrimi în ochi se despărți de ei. Cu acestea anul școlar se încheie.

Reasumat.

Precum reese din cuprins, autorul tractează nu mai puțin de 90 subiecte, unul mai frumos ca celălalt. Cu toate acestea autorul a știut să excite interesul cetitorului pentru povestea sa, pentru a nu descrește interesul și a abate atențiunea prin trecere dela unul la altul. Începând dela prima până la ultima

Nr. 134/1914. (465) 2—3
Concurs.
Pentru ocuparea postului de capelan temporal în comună bisericească gr.-or. românâ de clasa III Certegea, din protopresbiteratul Câmpenilor, se publică concurs nou cu termen 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt jumătate din venitele parohiale și ajutorul dela stat pentru capelan.
Doritorii a ocupa acest post să trimită până la termenul convenit, rugările concursuale cu documentele recerute de legile în vigoare la subscrisele oficiu și să se prezinte la biserică spre cunoaștere, cântare și eventuală servire.
Câmpeni, 28 Aprilie 1914.
Oficiul protopr. gr.-or. al Câmpenilor.
Romul Furdul
protopop.

Nr. 56/1914 Par. (464) 2—3
Concurs.
Pe baza rezoluțiunei consistoriale Nr. 863 Bis. 1914 se publică concurs cu termen de 15 zile pentru întregirea postului de cantor în parohia Deda, protopresbiteratul Reghinului.
Emolumentele împreunate cu acest post conform stătoririi comitetului parohial în ședința din 19 Ian. 1914. sunt următoarele:

1. Dela fiecare familie 4 (patru) cupe cucuruz, sau în bani 80 fil.
4. Taxele stolare: dela prohodul mare 1 cor. 60 fil., dela prohodul mic 1 cor., dela sfeștanii, liturgii 1/2 parte (terțialitate) dela maslu 1 cor., dela cununii 1 cor., terțialitatea din pânea ce să adună și din toate venitele dela serviciile împreunate cu cantor. Toate venitele cantonale se urcă după starea de astăzi la suma de 600 cor. (șase sute cor.) anual.
Concurenții au să-și aștearnă petițiile instruite cu (Estras de botez.) 2 „Testimoniu școlar.” 3. Atestat de calificație conform disp. din stat org., și eventual adeverințe de serviiu la oficiul protopresbiterat în termenul deschis
Concurenții să se prezenteze la biserică pentru a și arăta destoinicie în tipic și cântări și a face cunoștință cu poporul. Cei cu cunoștințe muzicale vor fi preferii.

Deda, la 20 Martie (2 Aprilie) 1914.
Pavel Suci **Ioan B. Orsianu**
paroh, preș. com. par. notar.
Vidi: **Vasilie Duma**
protopop.

Cu mult mai mare efect
decât oleiul de pește are Emulsiunea Scott.
Explicarea să se caute în aceia, că Emulsiunea Scott, pusă de mai mulți ani în circulație a depărtat din ea părțile neplăcute a oleului de pește: mirosul greu și mistuirea îngreunătoare. Emulsiunea Scott este așa de ușor de consumat, că și copilul de leagăn o ia bucuros și astfel își ușurează răsărirea dinților. Asemenea asigură viitorul om oase tari și constituție sănătoasă, cele mai bune arme pentru lupta vieții.
De aceea nu dați copilului oleu de pește, ci Emulsiunea Scott, care este dulce și smântânoasă și are acelaș efect atât vara cât și iarna. e) (417) 54 —
Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți în marce postale 50 fil. la Scott et Bowne Vienna VII. cu provocare la acest ziar și veți primi rintr'o apotecă o sticlă de probă.

Sz. 2045/1914. (466) 1—2
Pályázati hirdetés.
Szebenvármegyéhez és a nagydisznói járáshoz tartozó Bojeza községben a jegyzői állás felligjesztés folytán ideiglenesen tirese-désbe jött.
Állandó helyettes jegyzőt keresek, kinek fizetési évi 1400 kor. volna.
Felhívom az okleveles jegyző urakat kik ezen állásra reflektálnak, hogy okmányokkal és szolgálati bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. é. május hó 28 áig terjesszék be.
Nagydisznod, 1914 évi május hó 13.
Dr. Schuster,
főszolgabíró.

Casa din colț,
parterre, 3 odăi, pivniță, bucatărie, verandă grădină cu pomi roditori, iluminare electrică apeduct, etc. e de vânzare din mână liberă pe livadia Conrad. (452) 1—3
Pentru informațiuni mai de aproape doritorii au a se adresa la Administrația acestei foi.

Nr. 5456/1914 Ep. (468) 1—3
Concurs.
Pentru trebunțele Consistoriului arhidiecezan, în cursul anului 1914/15 se recere **130 stângini** lemne de fag, eventual carpin ueplute de prima calitate, care să fie așa zate parte în seminar, parte în curtea din Str. Măcelarilor Nr. 45 în cursul lunilor August și Septemvrie n. a. c.
Ofertele să se adreseze în scris Consistoriului arhidiecezan până la 1 Iulie n. a. c.
Sibiu, 3/16 Maiu 1914.
Consistoriul arhidiecezan.

La Librăria arhid., Sibiu, se află de vânzare:
Em. Suci:
Țiganul la vânat,
comedie originală în două acte, în versuri.
Arde 'n țigănie!...
anecdotală.
Prețul 40 fil + porto 5 fil

Tineră și frumoasă
vei fi și D-Ta dacă vei folosi crema și săpunul
ZEIDIJJE
Un borcănuț de probă 80 fileri, borcănuț duplu Cor. 160, borcănuț mare aurit Cor. 240, săpunul 1 Cor., praf de spălat Cor. 150, pudra (alb, roșu, crem) 2 Cor., fleur de Roses „Zeidijje” 3 Cor., vopsea inofensivă roșie de trandafir, care se folosește de dame cu ten palid. Avantagiul e că nu se observă coloritul nenatural. — Se află în toate farmaciile, drgherii și parfumiării. De multorii premiați. Feriți-Vă de imitațiuni! Cereți descrierea pentru îngrijirea frumseții a femeilor orientale dela firma din jos
Singurul fabricant:
Parfumerie Orientale „Zeidijje” G. Proche
(454) **Brcka, Bosnia.** 5—15

MERSUL TRENURILOR.

Budapesta—Brașov, via Cluj.

T. P.	T. Ac.	T. P.	T. Ac.	Stațiunile	T. P.	T. Ac.	T. P.	—
512	506	514	502		513	501	511	—
8-20	—	6-15	—	Budapesta, gara de ost	7-20	—	6-00	—
—	2-25	—	9-35	Budapesta, gara de vest	—	7-35	—	—
8-34	10-32	7-13	5-47	Cluj (Kolozsvár)	6-19	10-54	6-35	—
10-57	1-01	10-57	7-43	Cucerdea (Székely-Kocsárd)	3-10	8-42	4-13	—
1-57	5-02	3-21	9-49	Copșa-mică (Kis-Kapus)	12-23	6-56	12-57	—
7-53	12-45	8-56	1-46	Brașov (Brassó)	6-36	2-40	7-41	—

Budapesta—Brașov, via Arad.

T. Ac.	T. P.	T. P.	T. Ac.	T. P.	Stațiunile	T. P.	T. P.	T. Ac.	T. P.	T. Ac.
602	608	612	604	610		609	611	601	607	603
7-05	7-50	1-35	2-10	9-30	Budapesta, gara de ost	5-45	12-30	1-25	7-25	9-20
12-32	3-31	9-03	6-59	5-57	Sosește Arad	9-39	5-00	8-20	11-42	4-15
12-47	4-06	11-15	7-09	6-30	Pleacă Arad	8-52	4-20	8-08	11-00	4-01
4-24	9-56	6-30	10-54	11-53	Orăștie (Szászváros)	3-39	9-55	4-20	5-33	11-51
4-56	10-42	7-17	11-25	13-40	Vințul-de-jos (Alvincz)	2-70	9-04	3-50	4-45	11-20
8-46	3-53	11-39	6-40	4-29	Sibiu (Nagyseben)	10-35	4-51	—	—	7-37
5-53	11-35	8-03	12-00	1-32	Sosește Tövis	2-05	8-17	3-15	3-51	10-46
5-55	12-34	8-45*	12-20	1-43	Pleacă Tövis	1-42	7-49	3-00	2-25	10-23
6-55	1-57	9-49	1-22	3-21	Copșa-mică (Kis-Kapus)	12-23	6-56	1-58	12-57	9-28
7-12	2-33	10-03	1-40	3-59	Mediaș (Medgyes)	11-53	6-35	1-40	12-24	9-14
7-55	3-35	10-45	2-24	4-54	Sighișoara (Segesvár)	10-46	5-52	12-51	11-24	8-32
9-10	5-31	12-04	3-43	6-52	Cohalm (Homorod-Köhalom)	8-46	4-19	11-33	9-48	7-23
10-43	7-53	1-46	5-16	8-56	Brașov (Brassó)	6-36	2-40	10-08	7-41	6-00

* Tren accelerat 502.

Copșa-mică — Sibiu.

T. P.	T. M.	T. P.	T. M.	T. P.	Stațiunile	T. P.	T. M.	T. P.	T. M.	T. P.
8402	8464	8404	8112	8406		8101	8463	8403	8411	8105
I—III	I—III	I—III	I—III	I—III		I—III	I—III	I—III	I—III	I—III
2-24	5-22	10-01	4-02	7-26	Kiskapus	8-57	2-52	6-31	9-10	12-27
—	5-29	—	4-09	—	Asszonyfalva (haltă)	—	2-45	—	9-03	—
2-36	5-39	10-13	4-18	7-38	Szászegerbegy (haltă)	8-45	2-31	6-19	8-54	12-17
2-46	5-50	10-23	4-29	7-48	Nagyselek	8-37	2-36	6-11	8-45	12-09
2-50	5-56	10-27	4-34	7-53	Nagyselek (haltă)	8-32	2-19	6-06	8-39	12-04
2-57	6-05	10-34	4-42	8-00	Szászveszöd (haltă)	8-24	2-10	5-58	8-30	11-57
3-12	6-22	10-49	4-58	8-15	Ladamos	8-11	1-55	5-45	8-15	11-45
3-29	6-41	11-06	5-16	8-32	Vizaknafdő (haltă)	7-56	1-34	5-30	7-56	11-31
3-35	6-49	11-12	5-24	8-38	Vizakna	7-50	1-23	5-24	7-49	11-24
3-39	6-55	11-16	5-29	8-42	Kisecser	7-41	1-20	5-18	7-41	11-19
3-49	7-06	11-25	5-40	8-52	Nagyseben-Gyárvaros	7-32	1-06	5-06	7-27	11-08
3-53	7-12	11-29	5-45	8-56	Nagyseben	7-27	1-00	5-01	7-20	11-04

REVERENZI!

Premiat: **La „Croitoria Universală” I. PETRASCU**, Sibiu, strada Cisinădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stoffe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți
în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. — Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate. (442) 8—

Spriginiți industria română.

Premiat: Exponția universală din Roma 1911: Grand premiu și med. de aur